

พวกเรานี้เองมีความกลัวมากที่สุดบางอย่างที่เป็นสังคมนิยม พวกเราไม่เข้าใจว่าอะไรเป็นสังคมนิยม อะไรเป็นคอมมิวนิสต์ พวกเราเอาทุกอย่างที่ตรงข้ามกับวิสาหกิจเอกชนเป็นคอมมิวนิสต์ไปหมด.

(ถอดความเป็นภาษาไทยโดย ร.อ. วัชรชัย ชัยสิทธิ์-
เวชช์ รน. ตรวจสอบโดย สุภัทร สุคนธาภิรมย์)

□

— 4 —

บทความของอาจารย์ปรีดี พนมยงค์

เรื่อง

สงครามประสาท (WAR OF NERVES)

กับ

สงครามโดยตัวแทน (WAR BY PROXY)

ใน

ยุคปรมาณู (นิวเคลียร์)

(คัดจากหนังสือที่ระลึกวันธรรมศาสตร์ 15 ธ.ค. 2522
ของสมาคมธรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย ส.ร.อ.)

สงครามประสาท (WAR OF NERVES) ซึ่งมหาอำนาจบางประเทศหรือหลายประเทศต่อสู้ระหว่างกันโดยวิธียั่วยวนกวนประสาทนั้น เป็นอาการแสดงออกอย่างหนึ่งถึงความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ, ทางการเมือง ทางทรศนะสังคม ฯลฯ ระหว่างประเทศมหาอำนาจนั้น ๆ ว่ามีความรุนแรงมากกว่าความขัดแย้งดำเนินไปตามปกติ

ในยุคปัจจุบันนี้ หลายประเทศมหาอำนาจ ใช้วิธีทำสงครามประสาทอย่างรุนแรง จนถึงขนาดที่ถ้าใช้การต่อสู้ระหว่างเอกชนกับเอกชนแล้ว ก็เป็นเรื่องที่เรียกว่า “ขบวนการ” จึงปรากฏว่า หลายกรณีเอกชนไม่อาจอดกลั้นได้คือจะต้องเกิดการใช้กำลังต่อสู้กันขึ้น

ส่วนในระหว่างประเทศมหาอำนาจนั้น ถ้าท่านผู้ใดศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์วิธีต่อสู้แบบ “สงครามเย็น” (COLD WAR) คือการต่อสู้ทางเศรษฐกิจ (Economic Warfare), การต่อสู้ทางการเมือง (Political Warfare), การต่อสู้ทางจิตวิทยา (Psychological Warfare) คือสงครามที่ยังไม่ใช้ศาสตราวุธรบกัน แต่สามารถนำไปสู่ “สงครามร้อน” (Hot War หรือ Fighting War) นั้น ก็ย่อมจะสังเกตได้ว่า ในยุคที่มนุษย์ยังไม่

สามารถทำศาสตราวุธปรมาณูได้ คือยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น สงครามประสาท (War of Nerves) อันเป็นวิธีหนึ่งแห่งการต่อสู้ทางจิตวิทยานั้น แม้อย่างไม่รุนแรงถึงขนาดที่หลายประเทศมหาอำนาจทำระหว่างกันในยุคปัจจุบันนี้ แต่กลุ่มบุคคลชั้นนำแห่งประเทศมหาอำนาจแห่งยุคก่อนนั้นก็ไม่สามารถอดกลั้นไว้ต่อไปได้ คือต้องนำประเทศของตนทำสงครามร้อนกับประเทศปรปักษ์

แต่เหตุไฉนบุคคลชั้นนำแห่งประเทศมหาอำนาจยุคปัจจุบันนี้ ที่ถูกฝ่ายตรงข้ามหรือต่างฝ่ายต่างยั่วยวนกวนประสาทระหว่างกันถึงขนาดรุนแรงยิ่งกว่าที่ยุคก่อน ๆ นั้น จึงสามารถอดกลั้นได้ โดยยังไม่ทำสงครามร้อนระหว่างประเทศมหาอำนาจนั้น ๆ โดยตรง

บุคคลชั้นนำแห่งประเทศมหาอำนาจนั้นทราบเป็นอย่างดีว่า ยุคปัจจุบันนี้เป็นยุคปรมาณูหรือนิวเคลียร์ คือเป็นยุคที่มนุษย์สามารถทำให้นิวเคลียร์ (NUCLEUS) ซึ่งเป็นแกนกลางของปรมาณูแยกหรือผ่นี่รวมกัน ก่อให้เกิดพลังงานและความร้อนและกัมมันตภาพรังสีอย่างมหาศาล

มนุษย์ได้ใช้ความรู้นี้ทำอาวุธปรมาณูหรือนิวเคลียร์ และอาวุธนิวตรอน ที่สามารถทำลายมนุษย์ได้ถึงตายและบาดเจ็บทุพพลภาพครั้งหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนหลาย ๆ ล้านคนได้

ยุคปรมาณูมิได้หมายความว่าวิทยาศาสตร์สาขาปรมาณูพัฒนาไปเท่านั้น คือหมายรวมถึงการพัฒนาของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งวิทยาศาสตร์สังคมทุก ๆ สาขาที่ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง

อาวุธซึ่งมนุษย์ใช้ประหัตประหารกันในการทำสงครามรื้อฟื้นนี้ ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นทั้งอาวุธมาตรฐาน (CONVENTIONAL WEAPONS) และอาวุธนอกมาตรฐานนานาชนิด

แม้ว่าอาวุธมาตรฐานที่ใช้มาตั้งแต่โบราณกาล เช่น ธนู หน้าไม้ หอก หลาว แร้ว มีด คาน ปืนเล็กและคานปลายปืน ฯลฯ จะยังคงใช้ได้ในพื้นที่และในบางกรณีในยุคปัจจุบันก็ตาม แต่บุคคลชั้นนำแห่งประเทศมหาอำนาจ ก็ยอมรับว่าอาวุธชนิดดังกล่าวมีประสิทธิภาพน้อยมาก เมื่อเทียบกับอาวุธมาตรฐานที่ได้พัฒนาจนถึงขณะนี้ มิฉะนั้นแล้วบุคคลชั้นนำแห่งประเทศมหาอำนาจ จะแข่งขันกันพัฒนา

อาวุธมาตรฐานที่ใช้ในสงครามทางบก, สงครามทางเรือ, สงครามทางอากาศ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นทำไม? ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องพรรณนารายละเอียดของอาวุธมาตรฐานยุคใหม่ให้ยืดยาว ข้าพเจ้าจะขอล่าวเพียงอาวุธที่สามารถยิงได้ไกลอย่างหนึ่งคือ "จรวด" (Missiles) ซึ่งมีขีปนาวุธย่อย ๆ ในนิตยสารหนังสือพิมพ์ วิทยุต่างประเทศ ที่ผู้สนใจอาจทราบได้ว่าประเทศมหาอำนาจหลายประเทศสามารถสร้างอาวุธหลายขนาด ที่สามารถยิงจากฐานที่ตั้ง ไปยังเป้าหมายที่อยู่ห่างถึงประมาณ 10,000 กิโลเมตรได้

ส่วนอาวุธนอกมาตรฐาน อาทิ อาวุธเคมี, อาวุธชีววิทยา, อาวุธนิวเคลียร์ ก็ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง และที่วิตกกังวลมากคืออาวุธนิวตรอน ที่มีประสิทธิภาพทำลายมนุษย์ได้ยิ่งกว่าอาวุธนิวเคลียร์ และดาวเทียมที่มหาอำนาจ 2 ประเทศ ได้ส่งขึ้นไปลอยอยู่ในอวกาศประมาณ 2,000 ดาวเทียม ซึ่งมีสมรรถภาพสังเกตความเคลื่อนไหวทางทหารได้อย่างดีถ้วน และสามารถยิงอาวุธนิวเคลียร์และนิวตรอนมายังโลกมนุษย์ได้ ฯลฯ

การที่บุคคลชั้นนำแห่งประเทศมหาอำนาจ ต้องออกกันต่อกรถูกย้วยวอนกวนประสาทนั้น มิได้หมายความว่าบุคคลชั้น

นำแห่งประเทศไทยอำนาจนั้น ๆ ยอมศิโรราบต่อฝ่ายตรงข้าม หากเป็นการออกเงินเพื่อเตรียมกำลังและสาตราวุธให้มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนเป็นที่เชื่อได้ว่าสามารถทำลายฝ่ายปรปักษ์ให้ย่อยยับแน่นอนได้ เพราะประเทศมหาอำนาจที่ถูกประเทศปรปักษ์แสดงความอาฆาตจากสงครามย้วยวนกวนประสาท ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งแห่งสงครามจิตวิทยา นั้น ก็ย่อมรู้ตัวว่า ประเทศของตนตกเป็นเป้าหมายที่ฝ่ายตรงข้ามคิดทำลาย ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องป้องกันตน เพื่อไม่ให้ถูกทำลาย โดยเตรียมกำลังรบและสาตราวุธของตน ให้มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นดังกล่าวนั้น และจะลงมือทำสงครามร้อนตอบโต้ฝ่ายตรงข้ามก่อนที่ฝ่ายตรงข้ามจะเตรียมกำลังรบที่มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์เท่าเทียมกับฝ่ายตน

แต่ในระหว่างที่ประเทศมหาอำนาจต้องจำใจถอยกลับต่อการถูกย้วยวนกวนประสาท โดยยังไม่ลงมือทำสงครามร้อนตอบโต้ฝ่ายตรงข้ามโดยตรงนั้น ความขัดแย้งประการต่าง ๆ ระหว่างประเทศมหาอำนาจ ก็ยังรุนแรงในหลายบริเวณของโลก ฉะนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงสงครามร้อนโดยตรงระหว่างประเทศมหาอำนาจที่ขัดแย้งกันรุนแรงนั้น ซึ่งจะนำไปสู่การใช้สาตราวุธนิวเคลียร์และนิวตรอน บุคคลชั้นนำแห่งประเทศมหาอำนาจบางประเทศหรือ

หลายประเทศจึงใช้วิธี “สงครามโดยตัวแทน” (WAR BY PROXY) คือให้ประเทศเล็กที่อยู่ใต้อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจแต่ละฝ่ายเป็นตัวแทนทำสงครามร้อน โดยบุคคลชั้นนำแห่งประเทศมหาอำนาจหวังว่าสงครามร้อนระหว่างประเทศเล็กที่เป็นตัวแทนนั้น ยังจะไม่ขยายไปถึงมหาอำนาจตัวการโดยตรงที่จะต้องใช้อาวุธนิวเคลียร์และนิวตรอน

เมื่อประมาณ ค.ศ. 1966-1967 นายพลเดอโกลด์ (DEGAULLE) ขณะเป็นประธานาธิบดีฝรั่งเศสนั้น ได้ให้สัมภาษณ์แก่หนังสือพิมพ์กล่าวถึงสงครามร้อนที่กำลังเกิดขึ้นระหว่าง 2 รัฐในประเทศเล็กแห่งหนึ่งนั้นว่า เป็นสงครามของสองประเทศมหาอำนาจ ที่ใช้รัฐซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของแต่ละฝ่ายเป็นตัวแทนทำสงครามร้อนระหว่างกัน ท่านนายพล ฯ ได้เรียก “สงครามตัวแทน” เป็นภาษาฝรั่งเศสว่า “LA GUERRE PAR PROCURATION” หรือต่อมามีผู้เรียกว่า “LA GUERRE PAR PERSONNES INTERPOSEES” ครั้นแล้วได้มีผู้แปลคำฝรั่งเศสนั้นเป็นภาษาอังกฤษว่า “WAR BY PROXY”

- 2 -

ท่านผู้ใดสนใจศึกษาผลซึ่งประเทศเล็กที่เป็นตัวแทน

ของประเทศมหาอำนาจแต่ละฝ่าย ทำสงครามในบริเวณต่าง ๆ ของโลกนั้น ก็ย่อมสังเกตได้ว่า แม้ว่าบางประเทศเล็กจะยึดดินแดนบางส่วนของอีกประเทศหนึ่งไว้ได้ในขั้นแรกแห่งสงครามร้อนนั้นก็ดี แต่สงครามร้อนก็ได้หยุดลงเพียงเท่านั้น คือยังมีการต่อสู้ที่ยืดเยื้อยาวนาน ซึ่งผลัดกันชนะผลัดกันแพ้หลายยกเมื่อสงครามร้อนยืดเยื้อยาวนาน ประเทศเล็กที่เป็นตัวแทนของประเทศมหาอำนาจแต่ละฝ่ายในการทำสงครามนั้น ก็ได้รับความเสียหายอย่างแสนสาหัส ยิ่งกว่าประเทศมหาอำนาจบางประเทศที่เป็นตัวการคอยยุงอยู่เบื้องหลัง

2.1

ประเทศมหาอำนาจแต่ละฝ่าย ส่งศาสตราจารย์มาที่ตนได้สร้างขึ้นมาให้ประเทศเล็กที่เป็นตัวแทนใช้ ซึ่งเป็นการทดสอบประสิทธิภาพของศาสตราจารย์นั้น ๆ อันทำให้ประเทศมหาอำนาจตัวการได้ประโยชน์โดยตรง

ส่วนประเทศเล็กที่เป็นตัวแทนของประเทศมหาอำนาจในการทำสงครามร้อนนั้น นอกจากทหารและนักรบของประเทศเล็กแต่ละฝ่ายต้องถูกทำลายบาดเจ็บ ราษฎรชายหญิงเฒ่าชราและเด็กที่แม้ไม่ถูกเกณฑ์เป็นทหารทำการรบ ณ สนามรบนั้น ก็

ต้องถูกศาสตราจารย์ที่มีประสิทธิภาพทำลาย เพราะสงครามร้อนในยุคหลัง ๆ นี้ มิใช่เพียงแต่ว่าทหารประจำการที่แนวรบเท่านั้นต้องถูกทำลายหรือถูกบาดเจ็บทุกพลภาพจากศาสตราจารย์ของข้าศึก หรือเป็นการรบเฉพาะระหว่างทหารต่อทหารหรือระหว่างนักรบต่อนักรบเท่านั้น หากพลเมืองที่ไม่ใช่ทหารประจำการที่แนวรบก็ต้องตายหรือบาดเจ็บทุกพลภาพจากศาสตราจารย์ของข้าศึก สถิติปรากฏว่าในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น พลเมืองของประเทศที่เป็นยุทธภูมิ (THEATRE OF WAR) ต้องล้มตายบาดเจ็บทุกพลภาพเป็นจำนวนมากกว่าทหารหรือนักรบประจำแนวรบ เพราะศาสตราจารย์ที่มีประสิทธิภาพทำลายในอาณาบริเวณมากกว่ายุคก่อน ในปัจจุบันนี้พลเมืองของประเทศเล็กที่เป็นตัวแทนของประเทศมหาอำนาจทำสงครามร้อนในบริเวณต่าง ๆ ของโลกนั้น ก็หลีกเลี่ยงจากกฎดังกล่าวไปไม่พ้น คือพลเมืองที่ไม่ใช่ทหารประจำการต้องตายเพราะศาสตราจารย์ของข้าศึกเป็นจำนวนมากกว่าทหารหรือนักรบที่ประจำอยู่ในแนวรบ

2.2

ประเทศเล็กที่ทำสงครามแทนประเทศมหาอำนาจนั้น ต้องได้รับความเสียหาย และความอันตรายขาดแคลนทางเศรษฐกิจยิ่งกว่าประเทศมหาอำนาจที่เป็นตัวการคอยยุงอยู่เบื้องหลัง

เพราะประเทศเล็กดังกล่าวต้องตกอยู่ในภาวะสงครามและตกเป็น
ยุทธภูมิโดยตรงของสงครามนั้น

(1) การเศรษฐกิจของประเทศเล็กดังกล่าวนั้น ก็ต้อง
เปลี่ยนจากสภาพสันติ ไปเป็นเศรษฐกิจระหว่างสงคราม อาทิ
การคลัง การค้า การอุตสาหกรรม การเกษตรและสาขาเศรษฐกิจ
ต่างๆ ก็ต้องดำเนินตามแผนของสงคราม ดังนั้น การพัฒนา
ทางเศรษฐกิจของประเทศเล็ก ก็จะต้องหยุดยั้งลง ในระหว่าง
สงครามและแม้ว่าสงครามสิ้นสุดลงแล้ว และสมมุติว่าประเทศ
เล็กดังกล่าวเป็นฝ่ายชนะสงคราม แต่การฟื้นฟูประเทศเล็กที่ชนะ
สงครามก็ต้องใช้เวลาอีกหลายปี ถ้าสมมุติว่าประเทศเล็กดังกล่าว
เป็นฝ่ายแพ้สงคราม ก็จะต้องใช้เวลาช้านานกว่าประเทศชนะ
สงครามในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ

ส่วนประเทศมหาอำนาจที่เป็นตัวการยุบประเทศเล็กอยู่
เบื้องหลังนั้น มิได้ตกอยู่ในภาวะสงครามและเป็นยุทธภูมิโดย
ตรงของสงครามนั้น จึงมีโอกาสพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ
ตนให้ทันสมัยได้ทุกอย่าง

(2) ผลผลิตทางเศรษฐกิจของประเทศเล็กดังกล่าวนั้น
ต้องลดลงตามลำดับแห่งการยึดเอื้อของสงครามเพราะเหตุดังต่อไปนี้

(ก) สถานที่การผลิตซึ่งแม้มิใช่อาคารหรือ โรงงานก็
ตาม เช่นที่นาอัน ถ้ามีการรบในที่นา ชาวนาก็ไม่อาจปลูกข้าว
ในที่นาได้ หรือข้าวที่ชาวนาปลูกไว้แล้วก็จะถูกทหารของทั้งสอง
ฝ่ายที่รบกันนั้น เขี่ยบย่ำให้เสียหาย หรือที่นาได้ปลอดจากการ
ถูกเขี่ยบย่ำดังกล่าว ข้าวซึ่งออกงาจนจนตรวงที่จะเก็บเกี่ยวได้
แล้ว แต่ถ้าการรบได้เกิดขึ้นในที่นา หรือบริเวณที่นาอันนั้น ชาว
นาจะไม่อาจเก็บเกี่ยวข้าวได้

ส่วนประเทศมหาอำนาจที่มีอาณาเขตต์กว้าง ใหญ่่นั้น
นอกจากไม่ตกอยู่ในภาวะสงครามและเป็นยุทธภูมิแล้ว ก็สามารถ
ทำการผลิตอาหารของตนได้ตามปกติ

(ข) การทำสงครามระหว่างประเทศนั้น มิใช่ใช้เพียง
ทหารประจำการตามอัตราปกติเท่านั้น หากจำเป็นต้องระดม
ทหารกองหนุนและกองเกินอัตราเข้าประจำการด้วย เมื่อต้องระ-
ดมทหารกองหนุนและกองเกินอัตราเข้าประจำการแล้ว ก็ทำให้
ประเทศเล็กที่ทำสงครามแทนประเทศมหาอำนาจนั้น ขาดแรง
งานในการผลิตอาหารและเครื่องอุปโภคบริโภค ราษฎรได้รับความ
อึดอัดขาดแคลน จึงต่างกับพลเมืองของประเทศมหาอำนาจ
ที่เป็นตัวการคอยยุบอยู่เบื้องหลัง ซึ่งยังคงดำเนินการผลิตต่อไป
ตามปกติได้

(ค) อาคารบ้านเรือน, โรงงาน, การคมนาคม, เครื่องมือการผลิต ฯลฯ ตกเป็นเป้าหมายแห่งการทำลายโดยสงครามนิวเคลียร์ ทั้งนี้เป็นการถูกตัดกำลังในการผลิตทางเศรษฐกิจ ส่วนอาคารบ้านเรือน โรงงาน การคมนาคม วิสาหกิจ ฯลฯ ของประเทศมหาอำนาจที่เป็นตัวอยู่เบื้องหลังนั้น มิได้ตกเป็นเป้าหมายแห่งการทำลายโดยสงครามของข้าศึก

(ง) ประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้ มีอาจมีวัตถุดิบและมีความสามารถผลิตปัจจัย ในการครองชีพ ได้โดยลำพัง ให้ครบถ้วน ทุก ๆ อย่าง ๆ ดังนั้นจึงต้องมีการค้าแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน

ท่านผู้ใดที่ศึกษาเรื่องสงครามเศรษฐกิจหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ก็ทราบหรือควรทราบถึงวิธีการที่คู่สงครามใช้ “บล็อกเชต” (BLOCKADE) คือการปิดล้อมคมนาคมทางบกหรือทางเรือ เพื่อมิให้ฝ่ายปรบักษ์ทำการขนส่งคนและสินค้าแลกเปลี่ยนกับประเทศภายนอกได้ อันเป็นผลทำลายการเศรษฐกิจของฝ่ายปรบักษ์ ซึ่งผลผลิตภายในประเทศที่เคยส่งไปขายแลกเปลี่ยนในต่างประเทศก็ถูกชะงักลง ส่วนผลผลิตที่ทำไม่ได้เองโดยต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศก็ขาดแคลน ฯลฯ

ส่วนประเทศมหาอำนาจที่เป็นตัวการคอยยุยงประเทศเล็กอยู่เบื้องหลังนั้น มิได้ตกอยู่ในภาวะสงคราม จึงไม่ถูกปิดล้อมคมนาคม (BLOCKADE) ดังกล่าว

(3) เมื่อผลผลิตทางเศรษฐกิจของประเทศเล็กดังกล่าว ตกต่ำ และการแลกเปลี่ยนสินค้ากับประเทศภายนอกก็ถูกขัดขวาง โดยการปิดล้อมการคมนาคม ราษฎรของประเทศเล็กก็ได้รับความอึดอัดขาดแคลน ฉะนั้น ประเทศเล็กก็จำต้องใช้ระบบปันส่วน (RATION) อาหารและเครื่องบริโภคอุปโภค ซึ่งราษฎรแต่ละคนจะได้รับน้อยกว่าในยามปกติ

(4) ประเทศต่าง ๆ ในโลกปัจจุบันนี้ ยังใช้เงินตราหรือธนบัตรเป็นเครื่องหมายแสดงค่าของวัตถุสิ่งของและแรงงาน และใช้เงินตราหรือธนบัตรเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ยกเว้น “ประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย” (DEMOCRATIC KAMPUCHEA) ซึ่งนายพลพทกับพวกเป็นประมุข ยกเลิกระบบเงินตราหรือธนบัตร อันเป็นระบบใหม่โดยเฉพาะของประเทศนั้น

ฉะนั้นถ้าประเทศเล็กที่เป็นตัวแทนของประเทศมหาอำนาจ ยังต้องใช้ระบบเศรษฐกิจที่ใช้เงินตราหรือธนบัตร ใ้

ท่านที่มี โอกาสศึกษาค่าของเงินตรา ในประเทศที่ต้องทำสงคราม ก็จะทำมาถึงเรื่องเงินตราที่ต้องเชื่อมค่าลงเรื่อย ๆ ขนาดไหน ตามความเสื่อมของการเศรษฐกิจดังกล่าวใน (2) และ (3) ถ้า ท่านผู้ใดไม่มีโอกาสศึกษาตัวอย่างของต่างประเทศ ก็ขอให้สอบถามผู้ใหญ่ของท่านที่ยังมีชีวิตอยู่เคยเห็นสภาพของประเทศไทยตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น ก็อาจชี้แจงให้ท่านทราบได้ว่า เมื่อก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น เงินบาทมีค่าซื้อสิ่งของได้เพียงใด และภายหลังสงครามนั้นแล้วค่าของเงินบาทต้องลดลงเพียงใด

(5) ยังมีอีกหลายประการที่ประเทศเล็กที่เป็นตัวแทนของประชาคมมหาอำนาจในการทำสงครามนั้น ได้รับความเสียหายยิ่งกว่าประชาคมมหาอำนาจ ที่เป็นตัวการคอยยุยง อยู่เบื้องหลังนั้น ซึ่งท่านที่สนใจก็อาจศึกษาเทียบเคียงกับราษฎรไทยในระหว่างสงครามได้ โดยสอบถามจากบุคคลที่อยู่ในประเทศไทยในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันนี้ ให้ชี้แจงประสบการณ์เศรษฐกิจระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้นว่า ราษฎรไทยส่วนมากได้รับความเดือดร้อนขนาดไหน ยกเว้นบุคคลที่เป็นพ่อค้าหากินร่ำรวยจากผลแห่งสงคราม ก็พอใจที่จะแสวง

หากำไรจากความเดือดร้อนของราษฎรนั้น บุคคลดังกล่าวจึงต้องการให้มีสงครามอีก และจะไม่ยอมบอกแก่ชนรุ่นหลังให้ทราบความจริงถึงการทำราษฎรส่วนมากได้ประสบความเดือดร้อน

- 3 -

ตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในหลายบริเวณแห่งโลกนี้ ประเทศเล็กที่ตกเป็นตัวแทนของบางประเทศมหาอำนาจ ในการทำสงครามนั้น ก็คือประเทศเล็กสองประเทศหรือหลายประเทศที่มีเขตแดนติดต่อกันในบริเวณหนึ่ง ความขัดแย้งระหว่างประเทศเล็กดังกล่าว อาจมีขึ้นเกี่ยวกับกรณีชายแดนของประเทศเล็ก ๆ นั้น หรือเกี่ยวกับสงครามภายใน (CIVIL WAR) ของประเทศเล็กหนึ่งซึ่งมีการรบใกล้เคียงแดนอีกประเทศหนึ่ง บุคคลชั้นนำแห่งบางประเทศหรือหลายประเทศมหาอำนาจ ที่มีความขัดแย้งกันรุนแรงดังกล่าวในข้อ 1 และข้อ 2 นั้น จึงใช้วิธียุยงให้ประเทศเล็กดังกล่าวขัดแย้งระหว่างกันรุนแรงขึ้น แทนที่จะช่วยระงับความขัดแย้งระหว่างประเทศเล็กโดยสันติวิธี หรือจำกัดสงครามนั้นไว้เฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ

บุคคลชั้นนำแห่งมหาอำนาจหนึ่งก็คือ โอกาสสนับสนุนประเทศเล็กหนึ่ง ส่วนบุคคลชั้นนำอีกมหาอำนาจหนึ่งก็สนับสนุนประเทศเล็กอีกประเทศหนึ่ง การแก้ความขัดแย้งระหว่างประเทศ

เล็กโดยสันติวิธีจึงเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น สงครามเย็น (COLD WAR) ระหว่างประเทศเล็กรวมทั้งสงครามประสาทที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ถึงขนาดที่ก่อให้เกิดสงครามร้อนระหว่างประเทศเล็กที่ตกเป็นตัวแทนทำสงคราม ตามความต้องการของประเทศมหาอำนาจที่คอยยุยงสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง

บุคคลชั้นนำแห่งประเทศมหาอำนาจ ปฏิบัติเพื่อให้ประเทศเล็กดังกล่าวเป็นตัวแทนทำสงครามนั้น โดยวิธีดังต่อไปนี้

3.1 (1) ประเทศมหาอำนาจดังกล่าว ใช้รัฐบาลของประเทศเล็กซึ่งอยู่ใต้อิทธิพลของตน ก่อสงครามต่ออีกประเทศเล็กหนึ่ง ซึ่งอยู่ใต้อิทธิพลของอีกประเทศมหาอำนาจหนึ่ง

(2) ถ้าหากรัฐมนตรีทุกคนหรือส่วนมากของประเทศเล็กไม่อยู่ใต้อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ ประเทศมหาอำนาจดังกล่าว ก็แสวงหารัฐมนตรีส่วนน้อยในรัฐบาลของประเทศเล็กนั้น ประกอบเป็น “กลุ่มบีบบังคับ” (PRESSURE GROUPS) ภายในรัฐบาลนั้นเอง เพื่อปฏิบัติการใดๆ ที่ทำให้รัฐบาลของประเทศนั้น จำต้องดำเนินตามแนวทางของประเทศมหาอำนาจ ซึ่งเป็นผู้บงการ “กลุ่มบีบบังคับ” นั้น

(3) ประเทศมหาอำนาจดังกล่าว จัดวาง “กลุ่มบีบบังคับ” ขึ้นหลาย ๆ กลุ่มในหมู่นักที่มีอิทธิพล ทางเศรษฐกิจ การเมือง ทางวัฒนธรรม (รวมทั้งการศึกษา) ฯลฯ เพื่อจูงใจบุคคลอื่น ๆ ในประเทศเล็กให้หลงเชื่อตามแนวทางของประเทศมหาอำนาจซึ่งเป็นผู้บงการ “กลุ่มบีบบังคับ” (PRESSURE GROUPS) นั้น และเพื่อใช้ให้ชุมชนและบุคคลที่หลงเชื่อนี้เป็นพลังในการ “บีบบังคับ” (PRESSURE) ทางตรงและทางอ้อมต่อรัฐบาลของประเทศเล็กนั้น ให้ดำเนินตามแนวทางของประเทศมหาอำนาจผู้บงการ

(4) ประเทศมหาอำนาจดังกล่าว จัดวาง “ตัวแทนก่อเรื่อง” (ภาษาฝรั่งเศสเรียกว่า “AGENT PROVOCATEUR” ออกเสียง “อาซองโปรโวคาเตอร์” ซึ่งพจนานุกรมเว็บสเตอร์ได้นำคำฝรั่งเศสนั้นมาใช้ในภาษาอังกฤษด้วย) คือบุคคลที่ประเทศมหาอำนาจใช้ให้แฝงเข้าไปในหมู่นักต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นออกเห็นใจว่าประเทศเล็กนั้น ๆ จะถูกรุกรานจากประเทศเล็กอีกประเทศหนึ่ง บุคคลดังกล่าวก็ใช้วิธีต่างๆ เพื่อก่อเรื่องให้เกิดขึ้นกับประเทศเล็กอีกประเทศหนึ่งนั้น เปรียบประจักษ์วิธีที่คำพัง

เพชไทยโบราณเรียกว่า “**สี่** เขมเขากวายให้ชนกัน” หรือ “**บัน** หัวจิ้งหรคให้กักกัน”

(5) ประเทศมหาอำนาจกล่าว จัดตั้ง “**ตัวแทน โฆษณาชวนเชื่อ**” อันเป็นการใช้ยุทธวิธีจิตวิทยา (Psychological tactics) เพื่อยุบบุคคลชั้นนำและบุคคลจำนวนพอสมควรแห่งประเทศเล็กให้หลงเชื่อ และตกเป็นตัวแทนของประเทศมหาอำนาจในการทำสงคราม ซึ่งจะกล่าวต่อไปในข้อ 3.2

3.2

(1) เครื่องมือที่ “**ตัวแทน โฆษณาชวนเชื่อ**” ของประเทศมหาอำนาจสามารถใช้คือ สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ, วิทยุ, โทรทัศน์, วิทยุกระจายเสียงตลอดจนสร้างข่าวลือเปรียบประดุจ “หนังสือพิมพ์ปาก” ฯลฯ

(2) เนื้อเรื่องซึ่งตัวแทน โฆษณาชวนเชื่อเผยแพร่ นั้น ก็เป็นไปตาม “ยุทธวิธีจิตวิทยา” ที่ถือเอาผลที่จะได้ตามเป้าหมายเป็นสำคัญ คือ การทำให้บุคคลชั้นนำและบุคคลจำนวนพอสมควรแห่งประเทศเล็กหลงเชื่อ และตกเป็นตัวแทนของประเทศมหาอำนาจในการทำสงคราม ดังนั้น เนื้อเรื่องแห่งการโฆษณาชวนเชื่อจึงไม่คำนึงถึงความเป็นจริง คืออาจเป็นเรื่องหลอกลวง,

เรื่องบิดเบือนความจริง, เรื่องความเท็จส่วนมากปนเจือกับความจริงส่วนน้อย ฯลฯ ที่สามารถทำให้บุคคลชั้นนำและบุคคลจำนวนพอสมควรแห่งประเทศเล็กหลงเชื่อได้นำไปใช้ ได้แก่ยุทธวิธีจิตวิทยาแห่งการโฆษณาชวนเชื่อ

(3) ถ้าท่านผู้ใดวิเคราะห์วิจารณ์เนื้อเรื่องแห่งการโฆษณาชวนเชื่อ นั้น โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์แห่งการวิเคราะห์วิจารณ์เอกสารทางประวัติศาสตร์และวรรณคดี (Scientific Investigation of Historical and Literary Documents) ประกอบด้วยจิตใจวิทยาศาสตร์ 6 ประการ คือ จิตใจสังเกต, จิตใจมาตรการ, จิตใจค้นคว้าหลักฐานและเหตุผล, จิตใจวิเคราะห์วิจารณ์, จิตใจปราศจากอคติ, จิตใจที่มีความคิดเป็นระเบียบ, แล้วท่านก็จะสามารถพบว่า เนื้อเรื่องแห่งการโฆษณาชวนเชื่อ นั้น เป็นเรื่องหลอกลวง, เรื่องบิดเบือนความจริง, เรื่องเท็จส่วนมากเจือปนกับความจริงส่วนน้อย ฯลฯ ดังที่ข้าพเจ้ากล่าวใน (2) ข้างบนนั้น

ปัญหาที่ว่า เมื่อเนื้อเรื่องแห่งการโฆษณาชวนเชื่อมีลักษณะดังกล่าวนั้นแล้ว เหตุใดบุคคลชั้นนำหรือบุคคลจำนวนหนึ่งแห่งประเทศเล็กจึงหลงเชื่อคำโฆษณาชวนเชื่อของตัวแทน

ประเทศมหาอำนาจ อันเป็นเหตุให้ประเทศเล็กตกเป็นตัวแทน
ทำสงครามแทนประเทศมหาอำนาจได้ ?

ปัญหาทั้งกล่าว เกิดขึ้นทำนองเดียวกับปัญหาที่มีผู้ข้อง
ใจว่า ในประเทศเยอรมันสมัยฮิตเลอร์นั้น ชาวเยอรมันที่มีการ
ศึกษาขั้นสูงก็มีจำนวนมาก แต่เหตุใดจึงหลงเชื่อคำโฆษณาชวน
เชื่อของฮิตเลอร์ และยอมทำตามฮิตเลอร์อย่างหล้นหลับตา ?

ฮิตเลอร์ได้วางแผนและหลักโฆษณาชวนเชื่อ ไว้ในหนังสือชื่อ
“ไมน์แคมป์” (Mein Kampf) ซึ่งพวกเผด็จการนาซีถือเป็น
คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของเขานั้น หมวดที่ว่าด้วยการโฆษณาชวน
เชื่อ มีใจความว่า การโฆษณาชวนเชื่อ จะต้องถือเป็นเพียง
ระดับของคนสติปัญญาต่ำที่สุด หมายความว่า ชาวเยอรมัน
สมัยนั้นมีการศึกษาขั้นสูง คือ มีปัญญาจากการเรียนรู้เป็น
จำนวนมาก แต่ถ้าใช้ปัญญาอย่างเดียวโดยไม่ประกอบด้วย “สติ”
ก็หลงเชื่อคำโฆษณาชวนเชื่อได้

ฉะนั้น ในปัจจุบันนี้ บุคคลชั้นนำและบุคคลจำนวน
พอสมควรของประเทศเล็ก ที่มีได้ใช้ปัญญาประกอบด้วย “สติ”
ก็อาจตกหลุมหลงเชื่อ คำโฆษณาชวนเชื่อของตัวแทนประเทศ
มหาอำนาจ แล้วผลักดันให้ประเทศเล็กของตนต้องตกเป็นตัว
แทนของประเทศมหาอำนาจในการทำสงคราม

(4) กลวิธีของตัวแทนประเทศมหาอำนาจมีมากมาย ที่
จะทำให้ผู้ได้ยินได้ฟังได้อ่านคำโฆษณาชวนเชื่อ หลงเข้าใจผิด
เรื่องที่ตัวแทนโฆษณานั้นว่าเป็นความจริง อาทิ ได้จัดให้มีตัว
แทนโฆษณาชวนเชื่อไว้หลาย ๆ สาย ซึ่งทุก ๆ สายก็โฆษณา
ชวนเชื่อเรื่องทำนองเดียวกัน ทำให้ผู้ได้ยินได้ฟังได้อ่านคำ
โฆษณาชวนเชื่อหลาย ๆ สายนั้น หลงเข้าใจผิดว่ามีบุคคลจำนวน
มากที่เห็นว่า เรื่องนั้น ๆ เป็นความจริง และยังตัวแทนโฆษณา
ชวนเชื่อเป็นชาวต่างประเทศด้วยแล้ว ก็ยังทำให้ผู้ได้ยินได้ฟัง
ได้อ่าน ซึ่งนิยมว่าเรื่องใดที่ชาวต่างประเทศเขียนหรือบอกเล่า
นั้น เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เชื่อถือได้นั้น หลงเชื่อว่าเรื่องที่โฆษณา
ชวนเชื่อ นั้นเป็นความจริง แต่ที่แท้แล้ว ก็เป็นเรื่องที่นำมา
จากบุคคลชั้นนำ หรือเจ้าหน้าที่ผู้ใหญ่คนเดียวหรือจำนวนน้อย
ของประเทศมหาอำนาจที่วางแนวทางไว้ เพื่อจูงใจบุคคลชั้นนำ
หรือบุคคลจำนวนพอสมควรแห่งประเทศเล็กให้หลงเชื่อ เพื่อ
ผลักดันประเทศเล็กให้เป็นผู้ทำสงครามแทนประเทศมหาอำนาจ
นั้น ๆ ฯลฯ

(5) ตัวแทนโฆษณาชวนเชื่อของประเทศมหาอำนาจ

จัดสรรเอาเรื่องหลอกลวง, เรื่องบิกเป็นความจริง, เรื่องความเท็จส่วนมากที่ปะปนความจริงส่วนน้อย, ชนิดที่เร่งเร้าใจให้บุคคลเกิดสภาพทางจิตซึ่งในทางพุทธศาสนาเรียกว่า “อกุศลมูล” (Root of evils) 3 ประการ อันได้แก่ “โลภะ, โทสะ, โมหะ”

(ก)

“โลภะ” (Lobha) หมายความว่า “ความอยากได้ไม่รู้จักพอ” ถ้านำมาประยุกต์แก่การยุยงบุคคลชั้นนำหรือบุคคลจำนวนหนึ่งแห่งประเทศเล็กแล้ว ก็ได้แก่การยุยงให้บุคคลนั้น ๆ มีความอยากได้ดินแดนของชาติอื่นมาเป็นของตน หรืออยู่ใต้อิทธิพลของตนโดยไม่รู้จักพอเท่าที่มีอยู่แล้ว

(ข)

“โทสะ” (Dosa) หมายความว่า “ความโกรธแค้นขุ่นเคือง” ซึ่งถ้านำมาประยุกต์แก่การยุยงบุคคลชั้นนำหรือบุคคลจำนวนหนึ่งแห่งประเทศเล็กแล้ว ก็ได้แก่การยุยงให้บุคคลนั้น ๆ เกิดความโกรธแค้นขุ่นเคืองประเทศเล็กอีกประเทศหนึ่งที่ขัดแย้งเฉพาะเรื่องชายแดนกับประเทศตน ซึ่งเป็นเรื่องที่

สามารถเจรจาตกลงกันได้โดยสันติวิธีนั้น ให้หลงเข้าใจผิดคิดว่า จะต้องแก้ไขโดยทำสงครามกับประเทศเล็กอีกประเทศหนึ่งนั้น

(ค)

“โมหะ” (Moha) หมายความว่า “ความหลงเขื่องมง่าย” ซึ่งเกิดจาก “สติบัญญัติบ” (Dullness of mind and Soul), ความหลงเชื่อผิดจากสภาพที่เป็นจริง (Delusion), ความเข้าใจปะปนยุ่งเหยิง (Bewilderment), ความหลงเชื่อจากความตื่นเต้นโดยปราศจากเหตุผลตามความเป็นจริง (Infatuation), ความหลงเชื่อจากการมองเห็นภาวะลาง ๆ เลือน ๆ ในขณะที่สภาพจิตไม่ปกติ (Hallucination)

ถ้านำมาประยุกต์แก่การยุยงบุคคลชั้นนำหรือบุคคลจำนวนหนึ่งในประเทศเล็กแล้ว ก็ได้แก่การยุยงให้บุคคลนั้น ๆ เกิดความหลงเชื่อว่าประเทศของตนกำลังจะถูกประเทศเล็กอีกประเทศหนึ่งยกทัพมายึดครอง ทั้ง ๆ ที่ประเทศเล็กที่ถูกอ้างว่าจะทำการรุกรานนั้น มีพลเมืองและมีกำลังทหารน้อยกว่า และขาดเสบียงอาหารที่จะเลี้ยงกองทัพและพลเมืองของประเทศเล็กที่

จะทำการรุกรานนั้น บุคคลที่หลงเชื่อจึงผลักดันประเทศเล็กของ
ตนให้ **ขอความช่วยเหลือ** มหาอำนาจประเทศใดประเทศหนึ่ง
และยอม **เป็นตัวแทน** ของมหาอำนาจประเทศนั้น ในการทำ
สงคราม.

— 5 —

ทางรอดของประเทศไทย

(บทความของท่านปรีดี ฯ ได้เขียนให้คณะกรรมการ
นิสิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำลงพิมพ์
ในหนังสือที่ระลึกวันที่ 10 ธันวาคมที่คณะกรรมการดังกล่าว
จัดทำขึ้น)